

REPERE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND ETICA ACTULUI FARMACEUTIC ÎN REPUBLICA MOLDOVA (I COMUNICARE)

THEORETICAL AND PRACTICAL ETHIC HIGHLIGHTS OF PHARMACEUTICAL ACT IN REPUBLIC OF MOLDOVA (I COMMUNICATION)

Anastasia Durbailova¹, Vladimir Safta¹, Mihail Lupu²

¹ Catedra Farmacie socială „Vasile Procopișin”, IP USMF „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

² Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

Obiectivul studiului este evidențierea atitudinii farmaciștilor, medicilor și consumatorilor de medicamente privind respectarea principiilor eticii și deontologiei farmaceutice în farmaciile comunitare din Republica Moldova.

Material și metode

I etapă: analiza datelor statistice și a literaturii de specialitate, ce caracterizează direct sau indirect calitatea actului farmaceutic. *Etapa II:* chestionarea farmaciștilor, medicilor și consumatorilor de medicamente, analiza chestionarelor și interpretarea rezultatelor; elaborarea recomandărilor.

Rezultate

În prezenta comunicare se expun rezultatele I etape a studiului. Prin noțiunea de *act farmaceutic* în această lucrare se definește rezultatul activității farmaceutice desfășurate de către farmaciștii și laboranții – farmaciști ce lucrează la „prima masă” în farmaciile comunitare. Baza teoretico – conceptuală a calității actului farmaceutic este expusă în principiul formulat în Carta Farmaciei Europene (CFU): „Farmacistului trebuie să i se garanteze independența față de interese pur comerciale; aceasta se realizează atunci, când îngrijirea sănătății și conducerea economică constituie doar responsabilitatea unui farmacist proprietar de farmacie” (sinteza PGU, 1999). Contrar acestui principiu al CFE promovatorii așa numitei „farmacii comerciale” impun farmacistului de la „prima masă” un șir întreg de alte principii: al comercializării medicamentului, al cointeresării materiale, concurenței inegale, vânzărilor de inițiativă, substituirii, „aprecierii” consumatorului, al cadrelor de calificare joasă etc. Amploarea afectării actului farmaceutic de către virusul comerțului poate fi evidențiată, într-o anumită măsură, prin analiza unor date statistice recunoscute oficial (Anuarele statistice ale AMDM), prin analiza comparativă a rezultatelor unor cercetări, prin evoluția unor fenomene ce au loc pe piața farmaceutică etc. Cota încălcărilor, care direct sau indirect afectează consumatorii de medicamente,

depistate de către Inspectoratul Farmaceutic, în raport cu numărul total de controale efectuate, a constituit în a.2012-84,6 %, iar în a.2013 – 115,0%, adică 1,15 încălcări în medie la un control. Cele mai frecvente încălcări, care afectează aspectul etic al actului farmaceutic într-un mod direct, sunt încălcările regulilor de eliberare a medicamentelor (2012 – 16,0 %; 2013 – 27,5%) în raport cu numărul total de controale efectuate, precum și realizarea medicamentelor fără instrucțiuni de administrare în limba de stat (2012 – 25,5%; 2013 – 42,3 % din numărul total de controale). Încălcarile regulilor de eliberare a psihotropelor pot fi caracterizate nu doar ca acțiuni ce afectează etica actului farmaceutic dar și ca o posibilă afectare gravă a sănătății omului. Dinamica acestor încălcări se caracterizează astfel: 2012/2011 – creștere de 400 %; 2013/2012 – creștere de 178.1 %. Petițiile cetățenilor adresate organelor publice de specialitate, la fel caracterizează gradul de afectare a calității actului farmaceutic. În a.2012 numărul petițiilor a scăzut față de a.2011 cu 51,5 %, iar în a. 2013 a crescut față de a.2012 cu 4,3 %. Puternici factori ce știrbesc imaginea etică a actului farmaceutic sunt: – publicitatea agresiv – abuzivă a medicamentelor, gradul de vulnerabilitate constituind 2,43 (V.Safta, A.Revenco, M.Lupu și al., 2008); – aplicarea reducerilor de preț în unele farmacii comunitare, în cazul în care „cumpărătura” va constitui cel puțin 100 lei sau 200 lei sau mai mult; – extinderea fără limite a rețelei de farmacii și filiale comunitare (V.Safta, M.Brumărel, 2014), inclusiv – amplasarea lor în stații de troleibuz; – aplicarea stimulării materiale a farmaciștilor în funcție de volumul vânzărilor (O.Donciu,2013), și altele. Cele expuse demonstrează actualitatea problemelor ce țin de activitatea etică a farmaciei comunitare în Republica Moldova.

Concluzie

S-au evidențiat un șir de factori ce afectează calitatea actului farmaceutic realizat în cadrul farmaciilor comunitare din Republica Moldova.